

Enstitüsü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Dalı : Mimarlık
Programı : Mimari Tasarım
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Asiye AKGÜN GÜLTEKİN
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Ekim 2024

ÖZET

YER OLMAK -YER YAPMAK: İSTANBUL HAVALİMANI ÖRNEĞİ

Kübra Doğu

Bu çalışma, küreselleşme, ağ toplumu, dijitalleşme ve tüketim kültürü kavramları üzerinden İstanbul Havalimanı'nın mekânsal kimliğini incelemeyi amaçlamaktadır. Küreselleşme süreciyle birlikte kentler ve mekânların dönüşümü, ekonomik, kültürel ve teknolojik boyutlarıyla ele alınarak, küresel kentlerin ve havalimanlarının bu süreç içindeki rolü değerlendirilmiştir. Ağ toplumunun yükselişiyle birlikte, dijitalleşmenin kent mekânlarına etkileri tartışılmış ve bu bağlamda dijital göçebe kavramı incelenmiştir. Dijitalleşme ve dijital göçebelik olgusu, mekânın geleneksel anlam ve işlevselliğini değiştirmiş, havalimanları gibi geçiş alanlarının yeniden tanımlanmasına yol açmıştır.

Tezin odak noktası ise Marc Augé'nin "yer" ve "yok-yer" kavramlarına dayanarak İstanbul Havalimanı'nın bu iki kavram bağlamında nasıl bir anlam taşıdığını sorgulamaktır. Havalimanları, genellikle küresel ağların merkezi ve anonim geçiş noktaları olarak tanımlanırken, İstanbul Havalimanı'nın mimari yapısı, sosyal medyadaki temsilleri ve kullanıcı deneyimleri üzerinden, bu mekânın "yok-yer" olarak kalıp kalmadığı ya da toplumsal ve kültürel aidiyet üreten bir "yer" olup olmadığı analiz edilmiştir.

Ayrıca çalışma, İstanbul Havalimanı'nın mimarisi, kamusal alanları, alışveriş ve sosyal olanakları gibi mekânsal özelliklerini değerlendirmekte ve bu unsurların kültürel kimlik, sosyokültürel etkileşim ve mekânsal aidiyet oluşturma potansiyelini ele almaktadır. Bununla birlikte, havalimanındaki sergiler, etkinlikler ve sosyal etkileşim alanları, bu mekânın kentsel iç mekân olarak algılanma kapasitesini

sorgulamakta ve kullanıcıların bu mekânda deneyimledikleri yabancılaşma ya da aidiyet hisleri incelenmektedir.

Sonuç olarak, çalışma, İstanbul Havalimanı'nın sadece bir "yok-yer" mi yoksa toplumsal ve kültürel anlam kazanan bir "yer" mi olduğunu hem mimari hem de toplumsal bağlamda tartışarak, küresel havalimanlarının toplumsal ve mekânsal dönüşümüne dair bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Yer, Yok-Yer, Yersizlik, Yer Yapmak, İstanbul Havalimanı, Ağ Toplumu.

University : Istanbul Kültür University
Institute : Institute Of Graduate Studies
Department : Architecture
Programme : Architectural Design
Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Asiye AKGÜN GÜLTEKİN
Degree Awarded and Date : MSc – October 2024

ABSTRACT

BEING A PLACE- MAKING A PLACE: THE CASE OF ISTANBUL AIRPORT

Kübra Doğu

This study aims to examine the spatial identity of Istanbul Airport through the concepts of globalization, network society, digitalization, and consumer culture. The transformation of cities and spaces in the context of globalization is discussed through its economic, cultural, and technological dimensions, with a focus on the role of global cities and airports in this process. The rise of the network society and the impact of digitalization on urban spaces are explored, with particular attention to the concept of the digital nomad. Digitalization and the phenomenon of digital nomadism have reshaped the traditional meaning and function of spaces, leading to the redefinition of transitional spaces such as airports.

The main focus of the thesis is to question the meaning of Istanbul Airport in the context of Marc Augé's concepts of "place" and "non-place." While airports are typically seen as central and anonymous hubs of global networks, this study analyzes whether Istanbul Airport remains a "non-place" or serves as a "place" that generates social and cultural belonging, through an examination of its architectural design, representations on social media, and user experiences.

Additionally, the study evaluates the spatial features of Istanbul Airport, including its architecture, public spaces, shopping, and social facilities, and examines the potential of these elements to create cultural identity, sociocultural interaction, and spatial belonging. It also investigates whether the exhibitions, events, and social interaction areas at the airport contribute to its perception as an urban interior space, and how users experience feelings of alienation or belonging in this environment.

In conclusion, this research offers a perspective on whether Istanbul Airport is merely a "non-place" or if it can be considered a "place" that gains social and cultural meaning, discussing the architectural and social dimensions of this issue while contributing to the understanding of the spatial and social transformation of global airports.

Key Words: Place, Non-Place, Placelessness, Placemaking, Istanbul Airport, Network Society.